

παλάγκο

Παρασκευή, 18 Μαΐου 2012

4:44 πμ

παλάγκο (το) ΝΑΥΤ. σύστημα τροχαλιών για τη φόρτωση και εκφόρτωση πλοίων ΣΥΝ. πολύσπαστο.

[ΕΤΥΜ. Αντιδάν.. < ιταλ. palanco < λατ. phalangae < αρχ. φάλαγγξ].

Screen clipping taken: 18/5/2012 4:49 πμ

Κατ'ακρί βειαν: palanca

171

Βλ. [συσπαστο](#)

Σήμερα εμείς λέμε παλάγκο το σύσπαστο.

Αναμφισβητητα η ρίζα της λέξης είναι Ελληνική.

και κατά τον Μπαμπινιώτη από το αρχ ελλ φάλαγγξ>phalangæ

Όμως τα λατινικά που προέρχονται από ελληνικές λέξεις που αρχίζουν

Από φ γραφονται με ρη και στα Ιταλικά μετατρέπονται σε f (πχ pharos ή pharus =faro,

Phoca = foca = φωκία κλπ).

φάλαγγα (η) {φάλαγγων} **1.** γράμμη στρατιωτών ή στρατιωτικών σωμάτων, ιδ. για μάχη σε μεγάλο βάθος: ~ στρατιωτών / πλοίων || μακεδονική / λοζή ~ ΣΥΝ. σειρά, τάξη, παράταξη, γραμμή **2.** (γενικότ.) διάταξη των μελών μιας ομάδας: ~ κατ'άνδρα || κατά πεντάδες ~ των μαθητών / των αθλητών **3.** έκτακτο σώμα στρατιωτών με δική του οργάνωση: η ~ των ιερολοχιτών / μακεδονομάχων **4.** (α) παρακρατική ή παραστρατιωτική ένοπλη ομάδα (β) **πέμπτη φάλαγγα** (i) ΙΣΤ. οι άνθρωποι μέσα στη νόμιμη κυβέρνηση της Ισπανίας, οι οποίοι κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου ενίσχυαν με τις ενέργειές τους τον στρατηγό Φράνκο και τις τέσσερις φάλαγγες που βρίσκονταν υπό τις διαταγές του (ii) δίκτυο μυστικών πρακτόρων που, σε περίπτωση

πολέμου, δρουν στο έδαφος κράτους για λογαριασμό ξένης δύναμης, παρέχοντας πληροφορίες, διενεργώντας δολιοφθορές και κυρ. υπονομεύοντας την ομοψυχία και το ηθικό του πληθυσμού (iii) κάθε άτομο ή ομάδα ανθρώπων με διαβρωτική δράση, που έχει ως στόχο την υπονόμηση αγώνα, κινήματος κ.λπ.: «η κυβέρνηση του Βελιγραδίου κατηγόρησε την αντιπολίτευση ως ~ και για απόπειρα αποσταθεροποίησης της Σερβίας» (εφημ.) **5.** μακρά σειρά ατόμων ή οχημάτων, που προχωρούν προς μία κατεύθυνση σε καθορισμένο δρομολόγιο: ~ στρατιωτικών οχημάτων ΣΥΝ. κονβόι, ουρά • **6.** η οριζόντια ράβδος από την οποία κρέμονται οι πλάστιγγες της ζυγαριάς: ασημένια / σκαλιστή ~ • **7.** ΑΝΑΤ. καθένα από τα τρία μακριά οστά, από τα οποία αποτελούνται τα δάκτυλα των χεριών και των ποδιών σε ανθρώπους και ζώα • **8.** ο φάλαγγας (βλ.λ.). • ΣΧΟΛΙΟ λ. -γκ-

[ΕΤΥΜ. < αρχ. φάλαγγξ, -αγγος (με έρρινο ένθημα -γ-, πβ. φάρα-γ-ξ) < *bhl-ə-g-, συνεσταλμ. βαθμ. τού I.F. *bhel-əg- «σανίδα, δοκάρι». πβ. αρχ. ισλ. bjalki «δοκάρι», αρχ. αγγλ. balca, γερμ. Balken, ίσως και λατ. fulciō «στηρίζω» κ.ά. Από τη συγκριτική εξέταση των ομορρίζων προκύπτει ότι η λ. φάλαγγξ σήμαινε αρχικώς «κυλινδρικό ξύλο», από όπου και οι σημ. «οστό των δακτύλων» και «στρατιωτικός σχηματισμός» (μτφ.)].

Η παλάντζα είναι αντιδάνειο του φάλαγγα

Screen clipping taken: 18/5/2012 5:20 πμ

Η ερμηνεία που δίνει ο Δημητρακος είναι

φάλαγγαι (αίη) άρχ. λεξ. **στρογγύλαι δοκοί, περιφράγματα, χαρακώματα.**

Και Σταματακος επεξηγει

Φαλαγγα = Ταξεις μαχης η παράταξη μαχης (συν στον πληθ)
Ταξεις στρατευματος παρατεταγμένου για μαχη αλλα και κυλινδρικο τεμάχιο ξύλου, κορμός δένδρου, κύλινδροι τοποθετούμενοι κάτω από άντικειμένα για διεκόλυνση της μετακινησης τους κοινώς «φαλάγγια, κατρακύλια».

Σημαινει τό σιδερένιο στέλεχος του ζυγου, από ο οποιου κρεμονται οι δισκοι (οι πλάστιγγες) αλλα και μικρο κοκκαλο των μεταξύ δύο αρμών τών δακτύλων του χεριού, **φάλαγξ φάλαγγαι** («κυλινδρικα μαδερια) (>λατ. rhalangae, palangae, δημοτ. Λατ (κ Ιταλ) ralanca· γαλλ. ralan, ralanche, (φαλάγγι, κατρακύλι) λατ. bulga (πβλ. καί φαλλός).

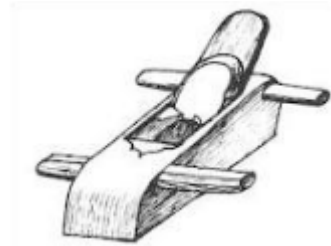
Δεν είναι τυχαιο ότι την λεξη ralanca χρησιμοποιουν οι Ιταλοι για να δηλώσουν τα μαδέρια που στηρίζουν το πλοίο στην ξηρά, στον αρσανά.

Η λεξη σημαίνει και μοχλος αλλα και ζυγος

Κατά το VΕΙΙ το ralanca προέρχεται από το πλάξ γεν πλακός που δικαιολογει και την γραφή με σκετο ρ και όχι με ρη και στα γαλλικα , ιταλικα , Από το πλαξ > **πλάνη, πλανώμαι, πλάνης, πλανητης**

Ολες οι λεξεις σχετιζονται με την κινηση. Ακομα και το **πλανώμαι** σημαίνει και μεταφορικα κινηση: ξεφευγω από την αληθεια.

Η πλάνη είναι το λάθος, το ολισθημα (κν γλύστρημα)
Η πλανη (το ροκανι) πλαναται, ολισθαινει, γλυστραει πανω στο ξυλο.

Screen clipping taken: 18/5/2012 5:44 μμ

Η ναυπηγικη εσχαρα αποτελειται από μια πλακα πανω στην οποια **γλυστραει** το πλοιο κατά την καθέλκυσή του. Η εσχάρα λεγεται κα **γλύστρα**. (λαστρα, που αφου την παρετυμολογησαμε την καναμε γλάστρα και γάστρα, Αυτά τα μαδερια λεγονται και βαζα ετσι : τι βλαζο τλι γλάστρα).

palànca *fr.* palanque; *prov. e sp.* pian
cha (onde planicheta tavoletta); *cat.* pa
lanca; *port.* pranca lama di metallo: da
lat. PLÀNCA (in Festo e Palladio) = *gr*
PLÀX - *genit.* PLAKÒS - tavola piana, asse
dalla stessa radice di plànus, che st
per plac-nus piano (v. *Placca* e *Placito*).

Steccone o anche Palo diviso per far
ripari che per ciò diconsi Palancati.

In alcuni luoghi si usa anche per Sold
di rame ed esce evidentemente dal signi
ficato di lastra metallica.

Deriv. Palancàre; Palancàto; Palàncola; Appo
lancàre; Impalancàto; Spalancàre.